

Tallinna rohealad iseloomustab monotoonne vaikelu (1)

02. oktoober 2015 01:00

Katariina Rebane,
katariina.rebane@epLee
Eesti Päevaleht

Moodne linn ei pea pakkuma ainult rohkem töö- ja poodlemiskohti, vaid ka atraktiivseid rohealad.

Tallinnas on palju parke, kuid lähemalt uurides selgub, et Tallinna pargitüüp on traditsiooniline ja ajale jalgu jäänud.

„Ühelt poolt on Tallinn ju väga roheline linn (27,23% linna pindalast moodustavad rohealad), mis pakub erinevaid avalikke rekreatsioonialasid alates linnametsadest kuni naabruskonna parkideni,“ selgitab urbanist Kaie Kuldkepp Linnalaborist. Kuid teisalt suhtub Kuldkepp Tallinna parkide kvaliteeti kriitiliselt, sest need on ajale jalgu jäänud. Puud ja põõsad on vananenud, üldilme on pime ning rohealal pole lisandväärtust, mis inimesi sinna kutsuks. „Tallinnas napib kvaliteetseid rohealad, mis oleksid atraktiivsed ja varieeruvad nii kasutusvõimaluste kui ka loodusilme poolest,“ lausub Kuldkepp.

Senine Eesti parkide kriteerium on olnud ilu, mitte aktiivsete tegutsemisvõimaluste pakkumine. Esteetikameelt saab arendada Kadrioru pargi Jaapani aias.

Foto: Terje Lepp

Pingpong ehk lauatennis on üks lihtsamaid viise, kuidas parki vunki lisada. Pildil kunagine pinksitsenter, Kultuurikatla aed

Foto: Priit Simson

Pinksiklubi eestvedajast linnakorraldaja Risto Kozer on Kuldkeppiga ühte meelt. „Kui rääkida traditsioonilistest vaba aja veetmise ja sportimise võimalustest ning parkidest, kus raamatut lugeda või piknikku pidada, siis nendest rohealadest piisab. Aga puuduvad kohad ja võimalused huvigruppidele, kes tegelevad rulatamise, BMX-i, *disc golf*'i, petanki ja avaliku lauatennise,“ märgib Kozer. Võtmeküsimus on rohealade multidistsiplinaarne sisustamine ja tasuta vaba aja veetmise võimaldamine.

Haljasalad peaks moodustama terviku, kus ühest pargist viib teise roheline allée või promenaad. Tallinnas sellist tervikut pole.

Oluline on ka ligipääsetavus kergliiklusteid pidi, jalgsi või ühissõidukitega. „Mujal maailmas on hea tava, et hoonestusalal on 300 meetri raadiuses ehk umbes 15 minuti jalutuskäigutee kaugusel avalik haljasala, kuid Tallinnas on piirkondi, kus nii ei ole. Näiteks Kalamaja ja Kopli piirkond Põhja-Tallinna linnaosas, Lasnamäe asumid Peterburi ja Laagna tee ääres, Kristiine linnaosa, Merivälja põhjaosa ja isegi väike osa Nõmme linnaosast,“ nendib Kuldkepp. Ideaalis peaksid linna haljasalad moodustama terviku, kus ühest pargist viib teise roheline allée või promenaad. Tallinnas sellist tervikut pole ja ka linnaosade lõikes on suuri erinevusi. „Pirita, Nõmme ja Kesklinn on tänu suurtele linnametsadele väga hästi rohelusega kaetud, aga Kristiine, Lasnamäe ja Põhja-Tallinn on piirkonnad, kus haljasalad elaniku kohta on vähem kui 35 ruutmeetrit,“ kirjeldab Kuldkepp. Hea näide on Stroomi rannaala, mis moodustab terviku Merimetsa ja mereäärse Haaberstise viiva kergliiklusrajaga ja mida kasutatakse mitmekülgseks tegevuseks.

Tallinn on ajast maha jäänud

Mujal maailmas kasutatakse uusarendustes aina rohkem tervikliikruumidisaini, mis hõlmab ka välialasid (sh rohealad). Kuldkepp rõhutab, et

üha rohkem mõeldakse funktsionaalsusele. „Eestis ei jää väliruumi korrastamiseks, k.a rohealadeks, tihtipeale pärast hoonete valmimist enam raha. Või jääb raha nii vähe, et selle eest saab teha ainult odavaima betoonkivisillutise, murulapi ja mõned puud,“ nendib urbanist.

Kozer arvab, et avalikke alasid, sh parke tuleb disainida multifunktsionaalseks ja homogeenseks. Lääne-Euroopa linnapargid, näiteks Pariisis, on väga mitmekülgset kujundatud. „Eesti linnaplaneerimise tendents on pigem heterogeenne, kus näiteks vaba aja veetmise võimalused paiknevad üksteisest eraldi,“ ütleb Kozer. Tallinna planeerimissüsteemi peab ta bürookraatlikuks, kontorikeskseks ja konventsionaalseks, mis välistab eksperimenteerimise. „Meil on ilusad pargid, kuid paraku selle omadussõnaga asi piirdubki. Kõrgkultuuri kontekstis puuduvad sündmused, olgu need siis muusikafestivalid, kunstinäitused, filmiõhtud või arhitektuuriinstallatsioonid,“ lisab ta. Maailmast leiab palju häid näiteid, kuidas saab moodsat kunsti parkidesse ja avalikku ruumi tuua. Tallinna parke iseloomustab monotoonne vaikelu, mis võib tore olla, aga aeg-ajalt tahaks siiski midagi uut. „Linnaruum on elav organism nagu inimesedki, kelle menüü pole iga päev sama. Kes tahaks pool aastat järjest verivorsti süüa? See pole võimalik,“ sõnab Kozer.

Park annab tervise

Kaie Kuldkepi sõnul on peamine looduse olulisus inimese vaimsele ja füüsilisele tervisele. „Keskkonnapsühholoogid on rõhutanud, et kokkupuude looduskeskkonnaga parandab inimese keskendumisvõimet ja põhjustab positiivseid muutusi emotsioonides. Paranevad ka füsioloogilised aspektid.“ Uuringutes on leitud, et vaade kontoriaknast rohelusele parandab töövõimet, patsientide operatsioonijärgne taastumine on kiirem palatites, mille aknad vaatavad rohelusele, rohelises naabruskonnas on vähem kuritegusid jne. Inimene on rohelises linnas õnnelikum, töövõimekam ja tervem. See omakorda mõjutab linna majanduslikku kasumlikkust, sest vähenevad kulutused tervishoiusüsteemile ja töötajate efektiivsus suureneb.

Teiseks oluliseks põhjuseks nimetab Linnalabori urbanist loodusfunktsioonide toimimist. „Looduskatendiga alad aitavad sademete paremat imbustumist pinnasesse, vähendades sellega üleujutuste võimalikkust. Samuti tasakaalustavad haljasalad linnades kõvakatendist ja tehismaterjalidest tulenevat kõrgemat õhutemperatuuri, muutes linnakeskkonnas viibimise meeldivamaks. Tallinna üleujutatud tänavad iseloomustavad meie linnadisaini vajakajäämisi rohealade terviklikumas planeerimises,“ nendib Kuldkepp.

See leht on trükitud EESTI PÄEVALEHE internetivärvast

Address <http://ep1.delfi.ee/archive/article.php?id=72590779>